

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-1

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Mušov, „Na pískách“. Fragment lučkovité spony s pravoúhlou destičkou
a knoflíky (obr. 3, str. 146).

Cover Photography

Mušov, “Na pískách”. Fragment of the square-headed bow brooch decorated
with knobs (Fig. 3, Pg. 146).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Resumé

Moravany u Brna (Brno-venkov District), Moravany IV site. J. Svoboda, a geologist from Prague, has found a conical blade core made of grey opal (Fig. 12: 2), and a sidescraper made of Krumlovský les II chert (Fig. 12: 1) in the NE part of the Moravany cadastre.

MORAVANY (K. Ú. MORAVANY U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

„V jámách“. Mladý paleolit. Sídliště. Záchraný výzkum.

V červenci roku 2018 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum na pozemku p. č. 662/726 v polní trati „V jámách“ v souvislosti s budováním nového zemního kabelového vedení VN mezi rozvodnami Brno-Bohunice a Moravany.

Přibližně uprostřed severovýchodní poloviny uvedeného pozemku, který leží při hranici s katastrálním územím Starý Lískovec, byl v severozápadním profilu rýhy zaznamenán kamenný štípaný artefakt s povrchovou patinou. Bagrem poškozená čepel byla uložena v tmavě žlutém až světle hnědém půdním horizontu o mocnosti téměř 30 cm, jenž od sebe odděloval nadložní ornici a podložní jílovitý sediment (obr. 13). Na hromádách vytěžené hlíny v bezprostředním sousedství místa byla následně získána menší kolekce kamenné štípané industrie (7 ks), v níž jsou zastoupeny zbytky jader, plochý úštěp, přepálený zlomek čepele a také jedno vysoké škrabadlo na úštěpu. Několik kusů je pokryto krustou uhličitanu vápenatého, což bývá považováno za doklad jejich původu z intaktních sedimentů.

Téměř všechny artefakty jsou vyrobeny z moravských jurských rohovců, ve dvou případech snad pocházejících přímo ze Stránské skály. U jiného exempláře se pak zachoval zbytek černého valounového povrchu. Jedinou výjimku představuje škrabadlo, které bylo zhotoveno buď z rohovce typu Krumlovský les II, nebo z polského čokoládového silicitu.

Dosud neevidovaná lokalita je situována v nadmořské výšce okolo 260 m, ve střední partii severovýchodního svahu, který klesá z návrší Rovný (308,2 m n. m.) k západní straně krátkého suchého údolí, ústícího z jižní strany do sníženiny řeky Leskavy. Přesná poloha lokality je určena bodem o souřadnicích S-JTSK 1164834.27:601134.78.

Antonín Přichystal, Michal Přichystal

Resumé

Moravany (Moravany u Brna Cadastre, Brno-venkov District). A new Upper Paleolithic site was found in the “V jámách” field near Moravany.

Obr. 13. Moravany (okr. Brno-venkov). Profil výkopu s kamenným štípaným artefaktem.

Fig. 13. Moravany (Brno-venkov District). Trench section with a lithic artifact.

MORAVSKÉ BRÁNICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Ve Starých“, Moravské Bránice I. Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum. Uloženo: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos, i. č. 125466-125467.

V roce 2000 našel Martin Kuča na sídlišti starší fáze lengyelské kultury (Oliva 2001) dva větší ploché úštěpy z patinovaného pazourku. Nálezy doplňují sporadický výskyt patinované industrie pokročilého charakteru, datovatelnou nejspíše do epigravettienou či pozdního paleolitu (Oliva 1989, 19).

Martin Oliva

Literatura

Oliva, M. 1989: Paleolit. In: L. Belcredi a kol.: *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov, 8–32.

Oliva, M. 2001: Sídliště lidu s moravskou malovanou keramikou v okolí Krumlovského lesa a jejich štípané industrie. In: *Otázky neolitu a eneolitu našich zemí. Sborník referátů z 18. pracovního zasedání badatelů pro výzkum neolitu a eneolitu Čech, Moravy a Slezska, Mostkovic 14.–17. září 1999*. Pravěk, Supplementum 8. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, 197–231.

Resumé

Moravské Bránice (Brno-venkov District), “Ve Starých”, Moravské Bránice I Site. Martin Kuča found two patinated flint flakes.

OŘECHOV (OKR. BRNO-VENKOV)

„Kabáty“, Ořechov IV, IVa-e. Bohunicien. Sídliště. Systematický výzkum.

V březnu 2018 pokračoval systematický výzkum bohunicí lokality v Ořechově IV, západní koncentrace, kde jsme navázali výzkum z roku 2017 v oblasti s vyoranými kamennými artefakty (Rychtaříková *et al.* 2018). Prozkoumanou plochu jsme rozšířili v severní a východní části celkem o 8 m². V severní části pokračovala erozní koryta K1 a K3 (cf. Rychtaříková *et al.* 2018, obr. 2). Koryto K1 již ve své východní partii částečně vykliňovalo, koryto K3 pokračuje dále severním a východním směrem. Celkem bylo nalezeno a zaměřeno 180 artefaktů, které se koncentrovaly převážně v korytech K1 a K3. Z plavení sedimentu pak bylo získáno více jak 800 artefaktů. V surovinovém spektru dominuje rohovec typu Stránská skála (149 ks), který je doplněn rohovcem typu Krumlovský les (19 ks); celkem 17 artefaktů bylo přepáleno.

Kromě systematického výzkumu probíhaly na lokalitě i povrchové sběry, a to nejen na vlastní poloze Ořechov IV, ale taktéž na okolních („satelitních“) koncentracích a-e (cf. Škrdla *et al.* 2016, obr. 2). Ojedinelé artefakty byly nalezeny v prostoru koncentrací Ořechov IVa (EUP), IVb (aurignacien) a IVc (střední paleolit?). Nově byly objeveny koncentrace artefaktů označená jako Ořechov IVd (bohunicien) a IVE (EUP?). Zatímco druhá jmenovaná poskytla pouze několik artefaktů, koncentrace IVd, situovaná v blízkosti centrální koncentrace IV, je nálezově mnohem bohatší.

Povrchový průzkum sídelního klastru Ořechov IV, IVa-e bude i nadále pokračovat. Pokud to umožní stav pole, je plánováno i rozšíření zkoumané plochy v centrální poloze Ořechov IV – západ.

„Staré boudy“, Ořechov VI, VII. EUP. Sídliště. Systematický průzkum.

Dvě koncentrace artefaktů – VI a VII – jsou průběžně sledovány. Získané kolekce jsou sice již početné, ale dosud neposkytly jednoznačné indicie pro kulturní klasifikaci souborů. V případě lokality VI je sledován i rozptyl artefaktů se stopami uhlíčitánu vápenatého na povrchu, které indikují přítomnost polohy s nálezy v intaktních sedimentech, jak již dříve doložila sonda T1/2015.

„Hojnarky“, Ořechov VIII. Szeletien. Sídliště. Systematický průzkum.

V širším okolí neolitické dílny na zpracování metabazitů byla opakovanými sběry zjištěna též přítomnost štípané kamenné industrie. Přítomnost listovitých hrotů a chybějící levalloiská technika naznačují možnou příslušnost kolekce (nebo její části) k szeletienu.

Tereza Rychtaříková, Petr Škrdla, Jaroslav Bartík

Literatura

Rychtaříková, T., Škrdla, P., Bartík, J. 2017: Ořechov (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 59(1), 115–117.

Škrdla, P., Rychtaříková, T., Nejman, L., Bartík, J., Hrušková, A., Krása, J. 2016: Ořechov IV: Nová lokalita bohunicien nad údolím Bobravy. *Přehled výzkumů* 57(1), 11–31.

Resumé

Ořechov (Brno-venkov District). A systematic survey of the Ořechov cadastral territory continued in 2018 at sites IV (including “satellite” artifact clusters IVa-e), VI, VII, and VIII. The excavated area in Ořechov IV – west (cf. Rychtaříková *et al.* 2018, Fig. 2) was extended to the north and east and an area of 8 m² was excavated in 2018.

OŘECHOV (OKR. BRNO-VENKOV)

„Pizoňky“, „Randlík“, „Líchy“, „Kabáty“, „Staré boudy“. Ořechov I, II, III, IV, VI. Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum. Uloženo: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos, výběr u nálezce.

Petr Šmacho provedl v posledních letech řadu sběrů na povrchových paleolitických lokalitách v povodí říčky Bobravy. Na lokalitách: Ořechov I – Pizoňky, II – Randlík a IV – Kabáty získal desítky kusů paleolitické štípané industrie, na lokalitě Ořechov III 1 úštěp, Ořechov V – Tikovický kopec retušovanou čepel a 4 úštěpky, Ořechov VI 2 zlomky čepelí a 16 úštěpů a výrobního odpadu. Další přírůstky má z Želešic I a III.

Martin Oliva

Resumé

Ořechov (Brno-venkov District), “Pizoňky”, “Randlík”, “Líchy”, “Kabáty”, “Staré boudy”. Ořechov I, II, III, IV, VI. Petr Šmacho has found additional pieces of EUP lithic industry at the mentioned sites; Levallois flakes and blades were recovered mainly from sites I and IV.